

Introduktion

Vattenmyndigheterna utvärderar genomförandet av de administrativa åtgärderna i åtgärdsprogrammet med hjälp av denna enkät. Detta textunderlag är till för att cirkulera frågorna inom er organisation inför att ni får länken till den webbenkät där ni sedan registrerar era svar. Tack för att ni tar er tid att svara. Era svar är värdefulla för att för att vi ska få en bild av hur genomförandet av åtgärdsprogrammet går och vad som behövs för att vid behov öka genomförandet. Enkäten rör de åtgärder ni arbetat med under 2024 och 2025. I arbetet med att ta fram ett nytt Åtgärdsprogram för vatten 2027–2033 kommer vi också beakta era enkätsvar.

Nedan följer en kort förklaring gällande enkätens centrala delar.

Den centrala frågan är en självutvärdering på en femgradig skala. Där får ni ange hur långt ni anser att ni kommit i arbetet med åtgärden. Som stöd för er reflektion ges en lista på aktiviteter under rubriken ”Stöd för självutvärdering” där vattenmyndigheten ger förslag på aktiviteter som kan genomföras för att arbeta med åtgärden. Som ytterligare stöd ges en länk till genomförantetexten i åtgärdsprogrammet samt så finns det en länk till de digitala åtgärdsunderlagen, kartsikt som tagits fram i avsikt att hjälpa handläggare att planera sitt arbete kopplat till åtgärderna i åtgärdsprogrammet.

Efter att ni svarat på den självutvärderande frågan kommer en öppen fråga där ni får motivera ert svar. Beskrivs ert resonemang gällande varför ni ger er själva ett visst betyg, vilka aktiviteter har ni genomfört som varit lyckade, strukturer eller rutiner som upprättats, investeringar som genomförts osv. Alternativt anger ni vad är det som hindrar er i nuläget från att komma vidare.

Fokuset i dagsläget för återrapporteringen är att klargöra vad som krävs för att komma framåt i åtgärdsarbetet. Därför frågar vi inte specifikt om hinder för genomförandet utan snarare vad ni anser krävs för att kunna komma vidare förbi de hinder ni kämpar med i dagsläget.

Vi ser fram emot att läsa era svar och hoppas på en fortsatt god samverkan.

För information

Länk till de digitala åtgärdsunderlagen har bifogats som stöd och för information: [Digitala åtgärdsunderlag | Vattenmyndigheterna](#)

Länsstyrelserna, åtgärd 1: Sektorsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande

Länsstyrelserna ska genomföra en sektorsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande med fokus på de yt- och grundvattenförekomster där det behövs åtgärder för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas. Planeringen ska bedrivas utifrån ett avrinningsområdesperspektiv och säkerställa att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i alla tillämpliga delar av länsstyrelsens verksamhet, såsom:

- a. tillsynsplan och behovsutredning för miljöfarlig verksamhet, förorenade områden, jordbruk och vattenverksamhet (inklusive arbete med den nationella planen för omprövning av vattenkraft),
- b. samverkan med Trafikverket, Försvarinspektören för hälsa och miljö, kommunerna och andra aktörer om de åtgärder som behöver vidtas för att öka vandringsbarheten för fisk och andra vattenlevande organismer vid vägpassager över vatten,
- c. tillsynsvägledningsplan till kommunerna om miljöfarlig verksamhet och förorenade områden,
- d. regional vattenförsörjningsplan,
- e. rådgivning och information om växtnäring och växtskyddsmedel,
- f. tillsyn av kommunernas detaljplaner och vägledning av kommunernas översikts- och detaljplanering,
- g. prioriteringslista för sanering av förorenade områden,
- h. regional åtgärdsplan för kalkning,
- i. ersättning inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken för år 2022 och framåt,
- j. prioritering av stöd till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) inklusive internbelastning, och
- k. områdesskydd och restaurering av inlandsvatten och kustnära marina miljöer.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med berörda centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 1 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

- 5 Åtgärden genomförs fullt ut
- 4 Åtgärden genomförs till stor del
- 3 Åtgärden genomförs delvis
- 2 Åtgärden genomförs till mindre del
- 1 Åtgärden har inte utförts

Stöd för självutvärdering

Åtgärds genomförandet har planerats genom ett sektorsövergripande samarbete på myndigheten.

Åtgärdens genomförande är förankrad på alla nivåer inom Länsstyrelsen.

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Arbetet med åtgärden har integrerats i det ordinarie arbetet.

Det finns strukturer och rutiner för hur samverkan ska ske gällande det sektorsövergripande arbetet, både vad gäller planering och realisering.

Det finns utpekade resurser/personal som upprätthåller arbetet.

Det sker uppföljning gällande realiseringen av åtgärden.

Länsstyrelserna åtgärd 2: Miljöprövning och tillsyn

Länsstyrelserna ska inom ramen för sin tillsyn, omprövning och prövning enligt miljöbalken (1998:808) (MB) prioritera tillsyn av:

- a. miljöfarliga verksamheter enligt MB 9 kap,
- b. förorenade områden enligt MB 10 kap,
- c. vattenverksamheter (inklusive nationell plan för vattenkraft) enligt MB 11 kap.

Detta innebär att länsstyrelserna ska:

- i sin tillsynsplanering, prioritera tillsyn av verksamheter som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs eller riskerar att inte följas.
- i sin tillsyn av verksamheter ställa de krav som behövs där det finns en risk att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte kan följas på grund av påverkan från den aktuella verksamheten.
- i sin tillsyn av förorenade områden särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder, så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.

Länsstyrelserna ska därefter följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenkvaliteten genomförs de åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Om det uppstår behov av att genomföra omprövningar av tillstånd eller villkor eller återkallelser av tillstånd för att få nödvändiga åtgärder till stånd, ska länsstyrelserna ta initiativ till att sådana administrativa åtgärder genomförs.

Åtgärden ska, när så är motiverat, genomföras i samverkan med Trafikverket, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges geologiska undersökning, Kammarkollegiet, Försvarsinspektören för hälsa och miljö samt andra länsstyrelser och berörda kommuner inom samma avrinningsområde respektive tillrinningsområde för grundvatten.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 2 Instruktion för genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

a) Miljöfarlig verksamhet

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

b) Förorenade områden

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har baserat på VMs riskbedömning inventerat de verksamheter över vilka man är tillsynsmyndighet.

Länsstyrelsen har planerat tillsyn för verksamheter som särskilt behöver tillsyn utifrån MKN.

Länsstyrelsen har för verksamheter som inte efterlever villkor kopplade till MKN för vatten förelagt om åtgärder.

Länsstyrelsen har för verksamheter där efterlevnad av befintligt tillstånd inte är tillräckligt för uppfyllande av MKN vatten initierat omprövning.

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

c) Vattenverksamheter

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljö kvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Länsstyrelsen har i pågående tillståndprocesser föreslagit tillräckliga villkor för att MKN ska uppfyllas.

Vid tillsyn av befintliga och vid samråd gällande nya egenkontrollprogram arbetar länsstyrelsen för att villkor och försiktighetsmått säkerställer att MKN efterlevs.

Länsstyrelsen säkerställer att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ingår vid beredning av ärenden inför miljöprövningsdelegationen.

Länsstyrelserna, åtgärd 3: Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet

Länsstyrelserna ska, inom ramen för sin tillsyn av vattenverksamheter, stödja och samverka med Trafikverket samt ställa de krav gällande broar och trummor i det allmänna väg- och järnvägsnätet som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten kopplat till fysisk påverkan ska kunna följas.

Åtgärden som är av löpande karaktär är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 3 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledning
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljö kvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen genomför systematisk tillsyn av vattenpassager.

Länsstyrelsen samverkar med Trafikverket gällande utformning av- samt försiktighetsmått kopplade till anläggning av vattenpassager.

Länsstyrelsen förlägger om rättelse i de fall där vattenpassager bedömts undermåliga och vattendraget ligger i risk att inte uppnå MKN pga detta.

Länsstyrelsen kräver återrapportering gällande utförda åtgärder i vattendrag i de fall vattendraget riskerar att inte nå upp till MKN alternativt då Trafikverket förelagts om rättelse.

Länsstyrelserna åtgärd 4: Tillsynsvägledning till kommuner

Länsstyrelserna ska vidareutveckla sin vägledning och tillsynsvägledning till kommunerna i deras tillsyn, prövning och egenkontrollarbete av:

- a. miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalk (1998:808) (MB) 9 kap.
- b. förorenade områden enligt MB 10 kap.
- c. jordbruk och annan verksamhet enligt MB 12 kap.

Åtgärden ska medföra att det för verksamheter med ovan nämnda påverkan ställs krav på genomförande av åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 4 genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

a) Miljöfarlig verksamhet

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

b) Förorenade områden

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har haft dialog med kommuner i länet för att klargöra behov av vägledning kopplat till tillsyn gällande MKN för vatten.

Länsstyrelsen har erbjudit vägledning till kommuner angående var i ett avrinningsområde det är prioriterat att genomföra tillsyn, utifrån MKN för vatten

Länsstyrelsen har genomfört tillsyn som resulterat i information om påverkanskällor och/eller ämnen som kan medföra risk att inte nå god status, vilket förmedlats till kommunerna.

c) Jordbruk

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljö kvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Länsstyrelsen har erbjudit vägledning till kommunerna gällande vilka krav som kan och bör ställas på verksamhetsutövares egenkontroll och utformningen av och innehållet i recipientkontrollprogram.

Länsstyrelsen har erbjudit tillsynsvägledning i syfte att kommunerna ska beakta och genomföra tillsyn baserat på senaste kunskap, t ex när det gäller hur man i tillsynen hanterar situationer med multipel påverkan eller när ämnen inte ingår i verksamhetens tillstånd.

Länsstyrelsen har gett kommunerna stöd i frågor om samordnad recipientkontroll, t ex när vattenförekomster delas av flera kommuner.

Övriga frågor

Saknas vägledning från central myndighet för ett effektivt genomförande av tillsyn utifrån MKN för vatten, i så fall vilken?

a) HaV angående små avlopp (Ja, Nej)

Om Ja, beskriv vad som saknas. Ge gärna exempel på situationer. (Fritext)

b) NV angående miljöfarlig verksamhet exkl små avlopp (Ja, Nej)

Om Ja, beskriv vad som saknas. Ge gärna exempel på situationer. (Fritext)

c) NV angående förorenade områden (Ja, Nej)

Om Ja, beskriv vad som saknas. Ge gärna exempel på situationer. (Fritext)

d) Jordbruksverket angående lantbruk och hästhållning (Ja, Nej)

Om Ja, beskriv vad som saknas. Ge gärna exempel på situationer.

Länsstyrelserna åtgärd 5: Långsiktigt skydda av vattentäkter

Länsstyrelserna ska prioritera arbetet med långsiktigt skydd av vattentäkter. Länsstyrelserna behöver särskilt:

- a. fortsätta arbetet med inrättande av vattenskyddsområden och arbeta för att förkorta handläggningstiderna vid inrättande av vattenskyddsområden,
- b. genomföra systematisk och regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter,
- c. inom sin tillsynsvägledning till kommunerna ge råd och stöd i arbetet med att inrätta och bedriva tillsyn i vattenskyddsområden,
- d. utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner i samverkan med kommunerna,
- e. genom tillsyn, kontrollera att tillståndspliktiga vattenuttag i grund- och ytvatten har tillstånd, särskilt i områden med återkommande vattenbrist.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 5 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

a) Inrätta vattenskyddsområden och förkorta handläggningstid.

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

b) Tillsyn av vattenskyddsområden.

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har aktivt arbetat med inrättande av vattenskyddsområden och handläggningstiderna har förkortas.

Tillsyn bedrivs systematiskt och regelbundet för de vattenskyddsområden där länsstyrelsen är tillsynsmyndighet

MKN har används som prioriteringsgrund vid upprättande av tillsynsplan.

Kommunerna har erbjudits vägledning gällande inrättande av vattenskyddsområden.

Motivera er gradering

(Fritext)

c) Tillsynsvägledning

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

d) Regionala vattenförsörjningsplaner

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

e) Tillsyn av vattenuttag

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Kommunerna har erbjudits vägledning gällande tillsyn av vattenskyddsområden.

En regional vattenförsörjningsplan har beslutats för länet.

Den regionala vattenförsörjningsplanen innehåller förslag på konkreta åtgärder.

Länets större och betydande vattenuttag har inventerats och det är klarlagt vilka som har tillstånd och vilka som saknar tillstånd.

Vid prövning och tillsyn av tillståndspliktiga vattenuttag har hänsyn tagits till om området har återkommande vattenbrist.

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Länsstyrelserna, åtgärd 6: Rådgivning om påverkan från jordbruk

Länsstyrelserna ska utveckla sin kompetensutvecklings-, informations- och rådgivningsverksamhet för att minska växtnäringens förluster och förluster av växtskyddsmedel till yt- och grundvattenförekomster, samt påverkan från jordbrukets vattenverksamhet. Informationsinsatser behövs till de verksamheter som inte täcks in av pågående rådgivning.

Länsstyrelserna ska även på regional nivå stödja det lokala åtgärdsarbete mot övergödning som bedrivs genom åtgärdsamordnare.

Åtgärden ska leda till att påverkan från jordbruket minskar, så att den bidrar till att miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten följs.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket och Sveriges geologiska undersökning.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 6 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har samverkat med HaV, Jordbruksverket och SGU för att utföra åtgärden.

Länsstyrelsen har haft kompetensutveckling gällande åtgärden.

Länsstyrelsen har aktivt spridit information om- och varit tillgängliga för rådgivning gällande åtgärdsarbetet.

Länsstyrelsen har stöttat det lokala åtgärdsarbetet på regional nivå.

- Annat (fritext)

Övriga Frågor

Hur har ni samverkat med övriga myndigheter i ert åtgärdsgenomförande?

Länsstyrelserna, åtgärd 7: Fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelserna ska enligt PBL vägleda kommuner och berörda regioner vid regional fysisk planering, översikts- och detaljplanering och andra ärenden som regleras i PBL samt utöva tillsyn över kommunala beslut rörande detaljplaner och därigenom verka för att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.

Länsstyrelserna behöver verka för att:

- a. det framgår av region-, översikts- och detaljplaner hur miljö kvalitetsnormerna för vatten kommer att följas,
- b. frågor om användning av mark- och vattenområden som avser två eller fler kommuner samordnas på ett lämpligt sätt ur ett avrinningsområdesperspektiv,
- c. kommuner och berörda regioner i sin region-, översikts- och detaljplanering använder aktuellt underlag från bland annat Vatteninformationssystem

Sverige (VISS).

Åtgärden ska genomföras i samverkan med berörda regioner och kommuner. Andra viktiga aktörer för samverkan är Naturvårdsverket som har vägledningsansvar över dagvatten och Boverket som har vägledningsansvar inom fysiska planering.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021. Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 7 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har väglett kommunerna i länet och verkat för att MKN ska kunna följas vid detaljplanering och översiktsplanering.

Länsstyrelsen har väglett regionen och verkat för att MKN ska kunna följas vid regional fysisk planering (gäller Stockholms och Skåne län).

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Länsstyrelsen har verkat för att aktuella och relevanta dataunderlag används i kommunernas fysiska planering.

Länsstyrelsen har i sin vägledning lyft behovet av att beakta avrinningsområdet vid kommunernas fysiska planering.

Länsstyrelserna, åtgärd 8: Prioritering inom den gemensamma jordbrukspolitiken

Länsstyrelserna ska inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken aktivt verka för ett ökat genomförande av kostnadseffektiva åtgärder mot övergödning i jordbrukslandskapet, i samverkan med Jordbruksverket, vattenorganisationer, rådgivare, åtgärdssamordnare och lantbrukare. Vattenmyndigheternas underlag över riskklassificering och beting ska utgöra en prioriteringsgrund, och särskild vikt bör ges till de åtgärder som Vattenmyndigheten angivit som prioriterade:

- Strukturkalkning
- Anpassad skyddszon
- Skyddszon
- Fosfordamm/våtmark
- Vårbearbetning
- Fånggröda
- Precisionsgödning

Åtgärden ska bidra till att miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten ska kunna följas.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande och sedan genomföras löpande.

Åtgärden kan vid behov komma att revideras efter att beslut tagits om den gemensamma jordbrukspolitiken från 2023 och framåt.

Åtgärd 8 Genomförande

Har ni större jordbruk i ert län som bidrar till övergödning?

Ja/Nej

Om svaret är nej gå vidare till nästa åtgärd.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har samverkat med statliga och allmänna aktörer för att driva arbetet mot övergödning i jordbrukslandskapet.

Riskklassificering av vattenförekomster och reduktionsbeting har utgjort en prioriteringsgrund för arbetet.

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Prioriterade åtgärder enligt åtgärdsprogrammet har varit centrala i det som kommunicerats ut samt varit huvudfokus vid beslutade åtgärder.

Länsstyrelsen har samverkat internt och externt för att underlätta sökandet av relevanta stöd och för att optimera kostnadseffektiviteten.

Länsstyrelserna, åtgärd 9: Prioritering av övergödningsåtgärder med LOVA

Länsstyrelserna ska inom ramen för den stöd till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) prioritera kostnadseffektiva åtgärder mot extern och intern näringsbelastning, och aktivt verka för ett ökat genomförande av dessa åtgärder i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten, vattenorganisationer, rådgivare, åtgärdssamordnare och lantbrukare. Vattenmyndigheternas underlag över riskklassificering, beting och prioriterade åtgärder ska utgöra en prioriteringsgrund.

Åtgärden ska bidra till att miljö kvalitetsnormer för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande och sedan genomföras löpande.

Åtgärd 9 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljö kvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Stöd för självutvärdering

Länsstyrelsen har samverkat med statliga och publika aktörer för att driva arbetet mot övergödning i jordbrukslandskapet.

Riskklassificering av vattenförekomster och reduktionsbeting har utgjort en prioriteringsgrund för arbetet.

Prioriterade åtgärder enligt åtgärdsprogrammet har varit centrala i det som kommunicerats ut samt varit huvudfokus vid beslutade åtgärder.

Länsstyrelsen har samverkat internt och externt för att underlätta sökandet av stöd och för att optimera kostnadseffektiviteten.

Länsstyrelserna, åtgärd 10: Prioritering av sanering av förorenade områden

Länsstyrelserna ska vid avhjälpande av föroreningsskador prioritera områden som bidrar till att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten inte följs, eller riskerar att inte följas.

Länsstyrelserna ska vid prioriteringen genomföra denna med hänsyn till ett avrinningsområdesperspektiv.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Naturvårdsverket och berörda kommuner.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande och därefter genomföras löpande.

Åtgärd 10 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledning
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljö kvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Stöd för självvärdering

Det har skett en inventering/sammanställning av vilka vattenförekomster som ligger i riskzonen att inte uppnå MKN pga föroreningsskador.

Länsstyrelsen har utgått från VM:s riskbedömning som en utav prioriteringsgrunderna när de gjort urval av områden som bör åtgärdas

Länsstyrelsen har samrått med kommuner och Naturvårdsverket vid urval av prioriterade områden.

Länsstyrelsen har tagit hänsyn till avrinningsområdet vid sitt urval av berörda områden.

Övriga Frågor

Saknas vägledning från centrala myndigheter för ett effektivt genomförande av prioriteringen av avhjälpande åtgärder utifrån MKN för vatten? (Fritext)

Länsstyrelserna, åtgärd 11: Prioritering av kalkning

Länsstyrelserna ska inom ramarna för Förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag, Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:27) om kalkning av sjöar och vattendrag och Handboken för kalkning av sjöar och vattendrag (Naturvårdsverket 2010:2) planera kalkningsverksamheten så att den bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Möjligheten att uppnå god ekologisk status ska utgöra en prioriteringsgrund.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Havs- och vattenmyndigheten och kommunerna.

Åtgärden är av löpande karaktär och är en revidering från Åtgärdsprogram 2016–2021.

Åtgärden ska därför påbörjas omgående och genomföras löpande.

Åtgärd 11 Genomförande

Har ni vattenförekomster i ert län som är i behov av kalkning?

Ja/Nej

Om svaret är nej gå vidare till nästa åtgärd.

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar

Stöd för självutvärdering

Det finns en åtgärdsplan för kalkningen.

Nuvarande åtgärdsplan är aktuell och uppdaterad.

Åtgärdsplaner är framtagna i samverkan med HaV och kommuner.

MKN har varit en prioriteringsgrund vid framtagande av åtgärdsplaner.

Vid utbetalning av bidrag har fokus legat på de vatten som riskerar att inte uppnå god ekologisk status enligt kvalitetsfaktorn försurning.

- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

Länsstyrelserna, åtgärd 12: Prioritering av områdesskydd och restaureringar

Länsstyrelserna ska prioritera områdesskydd av inlandsvatten och kustnära miljöer för att åstadkomma ett ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk, så att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Länsstyrelserna ska även prioritera restaureringar av inlandsvatten och kustnära miljöer så att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska genomföras i samarbete med berörda kommuner och när så är motiverat, genomföras i samverkan med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande och sedan genomföras löpande.

Åtgärd 12 Genomförande

Huvudfråga

På en 5-gradig skala, hur långt i måluppfyllelsen har ni nått i genomförandet?

Områdesskydd

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Motivera er gradering

(Fritext)

Restaurering

5. Åtgärden har genomförts fullt ut
4. Åtgärden har utförts till stor del
3. Åtgärden har delvis utförts
2. Åtgärden har utförts till mindre del
1. Åtgärden har inte utförts

Stöd för självutvärdering

Områdesskydd

- Länsstyrelsen har verkat för ett förstärkt arbete med prioritering och inrättande av ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionella nätverk av skyddade marina områden enligt den nationella handlingsplanen för områdesskydd, ramverket för marint områdesskydd samt de regionala handlingsplanerna för marint områdesskydd.

- Länsstyrelsens har genomfört åtgärd 12 så att redan befintligt skydd koordinerats med ett utökat skydd.

Motivera er gradering

(Fritext)

Vilka förutsättningar skulle behövas för högre genomförandegrad? (rullista, flera svar möjliga)

- Mer resurser
- Utbildning av personal gällande vattenfrågor.
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av hur påverkansanalys, statusklassning, riskbedömning, åtgärdsanalys och miljökvalitetsnorm presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat (fritext)

- Länsstyrelsen har koordinerat arbetet med marint områdesskydd med involverade aktörer, i synnerhet kommunerna,.

- I länsstyrelsens regionala handlingsplan för marint områdesskydd framgår det hur dessa bidrar till att miljökvalitetsnormerna för kustvatten och havsmiljön ska kunna uppnås.

- Länsstyrelsen har nyttjat kunskapsunderlagen över geografiska områden med höga sjö- och vattendragsanknutna natur- respektive kulturvärden för att prioritera områdesskydd.

- Länsstyrelsen har nyttjat kunskapsunderlagen som stöd i annat myndighetsarbete och i samhällsplanering.

Restaurering

- Länsstyrelserna har en handlingsplan för att genomföra restaurering i inlandsvatten och kustnära miljöer så att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

- I länsstyrelsens handlingsplan för restaurering framgår det hur dessa bidrar till att miljökvalitetsnormerna för sjöar, vattendrag, kustvatten och havsmiljön ska kunna uppnås.

-Länsstyrelsens handlingsplan bygger på Havs- och vattenmyndighetens samlande åtgärdsstrategi och utarbetade metoder för ekologisk kompensation och restaurering av marina miljöer samt strategin för limnisk restaurering.

- Länsstyrelsens plan är samordnad avrinnings- samt havsområdesvis.